

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci ochrany žalobkyně: **MUDr. Z. S.**, zastoupená advokátkou JUDr. Kamilou Vránovou, se sídlem Sulíkov, Vřesice 24, před nezákonným zásahem žalovaného: **Městský úřad Boskovice**, se sídlem Boskovice, Náměstí 9. května, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 10. 2014, č. j. 31 A 59/2014 – 30,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Brně, jímž byla podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítnuta pro opožděnost její žaloba na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, jenž měl spočívat ve vydání územního souhlasu panu M. D. s umístěním stavby oplocení na pozemku parc. č. 718/19 v katastrálním území Vanovice dne 2. 9. 2013.

Krajský soud při posouzení věci vycházel ze skutečnosti, že o vydaném územním souhlasu byla žalobkyně informována žalovaným zasláním kopie této listiny, jež jí byla doručena dne 5. 9. 2013. Žalobu proti tomuto úkonu žalovaného však podala žalobkyně až dne 10. 9. 2014, tedy po uplynutí dvouměsíční subjektivní lhůty uvedené v ustanovení § 84 odst. 1 s. ř. s.

V kasační stížnost uplatnila žalobkyně (dále jen stěžovatelka) důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písmeno a) a e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu jako důsledek nesprávného posouzení procesní právní otázky. Konkrétně uvedla, že objektivní dvouletá lhůta je nejzazším termínem pro podání žaloby, v této lhůtě musí být skončena i subjektivní dvouměsíční lhůta. Pokud je tedy podána žaloba ve dvouleté lhůtě, což stěžovatelka učinila, je podána ve lhůtě. Dvouletá objektivní lhůta je nadřazena subjektivní. Dvouletá objektivní lhůta a dvouměsíční subjektivní lhůta jsou tzv. lhůty párové, kdy lhůta pro podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem končí nejpozději uplynutím dvouleté objektivní lhůty. S touto skutečností se Krajský soud v Brně nevypořádal. Nevzal v potaz rovněž skutečnost, že se stěžovatelka snažila vyřídit celou záležitost na úrovni žalovaného a jeho nadřízeného správního orgánu. Domnívala se totiž, že žalovaný, popřípadě jeho nadřízený věc přehodnotí a napadený územní souhlas změní, popřípadě zruší. Jednala v dobré víře, aby veškeré úkony učinila v co nejkratší době, a podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem brala jako poslední možný úkon v dané věci ve dvouleté lhůtě stanovené v § 84 odst. 1 s. ř. s. Nelze tedy vinit a jakkoliv stěžovatelku trestat za to, že se snažila věc vyřídit smírnou cestou a nezatežovat soudy. Z výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhl, aby bylo napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu uplatněného stížního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Mezi účastníky nebyl ohledně okolností podání žaloby sporný skutkový stav, proto Nejvyšší správní soud vycházel z výše popsaného. K podstatě věci pak uvádí následující.

Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. *žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. Podle odstavce 2 zmeškání lhůty nelze prominout.*

Institut žaloby na ochranu před nezákonným zásahem byl do procesních předpisů správního soudnictví inkorporován soudním řádem správním s účinností od 1. 1. 2003. Doplnil tak spolu s žalobou na ochranu proti nečinnosti procesní instituty dosavadních předpisů, jimiž byly žaloby a opravné prostředky proti správním rozhodnutím. Základní lhůtou, ve které lze žalobu na ochranu proti nezákonnému zásahu podat, je, obdobně jako v případě žalob proti správnímu rozhodnutí, lhůta dvouměsíční. Svoji povahou se jedná o lhůtu prekluzivní, jejíž zmeškání nelze prominout.

Zatímco u žalob proti správním rozhodnutím se počátek běhu lhůty odvíjí od oznámení rozhodnutí účastníkům, u nezákonných zásahů, které mohou mít v činnosti orgánů státní správy nejrůznější formu, je počátek běhu lhůty pro podání žaloby formulován obecněji a odvíjí se od okamžiku, kdy se postižený o zásahu, který považuje za nezákonný, dozvěděl. Jen jako určitá nástavba je k této základní lhůtě v zákoně doplněna ještě dvouletá lhůta objektivní, jež je výrazem zájmu společnosti na stabilitě právních poměrů v souvislosti s plynutím času. Tato lhůta reaguje na skutečnost, že v případě jiných úkonů správních orgánů není jejich oznámení všem dotčeným osobám vždy předepsáno a mohou se tedy o nich dozvědět až se značným časovým odstupem. Ve své podstatě tak objektivní lhůta vyvažuje ochranu veřejných subjektivních práv na straně jedné s působením principu právní jistoty a ochrany práv nabytých v dobré víře na straně druhé. V důsledku aplikace této lhůty tedy skutečně může nastat situace (jak uvádí sama stěžovatelka), že žalobce sice podá žalobu na ochranu před nezákonným zásahem v oné

pokračování

základní dvouměsíční lhůtě, z důvodu uplynutí dvouleté lhůty od okamžiku, kdy k zásahu došlo, mu však již soudní ochrana nebude poskytnuta.

V projednávané věci spatřuje stěžovatelka nezákonný zásah v tom, že stavební úřad vyslovil jiné osobě ve smyslu § 96 zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, územní souhlas se stavbou oplocení na specifikované parcele. Tento úkon svojí povahou není rozhodnutím ve smyslu § 67 správního řádu ani § 65 odst. 1 s. ř. s., proto je zvolený způsob ochrany prostřednictvím žaloby na ochranu před nezákonným zásahem na místě. Stavební úřady však při tomto úkonu postupují, pokud jde o formu, s ohledem na ustanovení § 96 odst. 4 v návaznosti na § 92 odst. 1 stavebního zákona analogicky a také o něm uvědomují mimo jiné dotčené osoby uvedené v 96 odst. 3 písm. d) tohoto zákona. Stěžovatelce byla v tomto smyslu listina, jež obsahovala územní souhlas, doručena dne 5. 9. 2013, toho dne tedy bezpochyby nabyla povědomí o existenci zásahu podle § 84 odst. 1 věty první s. ř. s. Od tohoto okamžiku jí běžela dvouměsíční lhůta k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem stejně, jako by jí běžela pro podání správní žaloby v případě, že by bylo vydáno územní rozhodnutí. Tato lhůta jí uběhla marně dnem 5. 11. 2013. Ustanovení o dvouleté objektivní lhůtě, jež je jen pojistkou pro případy, kdy je žaloba podávána s velkým časovým odstupem od provedení úkonu, kdy však k uplynutí dvouměsíční subjektivní lhůty pro podání žaloby ještě nedošlo, se v tomto případě s ohledem na popsání okolností případu vůbec neuplatní. Žaloba odeslaná stěžovatelkou soudu dne 10. 9. 2014 tak byla zjevně opožděná.

Nejvyšší správní soud se přitom nemohl ztotožnit s právním názorem stěžovatelky o vzájemném vztahu objektivní a subjektivní lhůty pro podání zásahové žaloby, neboť o „nadřazenosti“ jedné lhůty nad druhou lhůt nelze v této souvislosti hovořit a nelze ani dovozovat aplikační přednost některé z nich. Jak bylo vyloženo již výše, každá z uvedených lhůt má svoji funkci, k sobě navzájem jsou ve vztahu komplementárním, nikoliv hierarchickým a pro včasnost žaloby musí být splněny obě současně. Výklad provedený stěžovatelkou by však aplikaci subjektivní lhůty fakticky zcela vylučoval, neboť si lze jen stěží představit situaci, na níž by v jejím podání mohlo ustanovení o jejím běhu dopadat. Irelevantní je rovněž motivace stěžovatelky k odkládání žaloby. Jak bylo již vysvětleno v předchozím textu, lhůty k podání žaloby (a to u všech typů žalob upravených v s. ř. s.) jsou svojí povahou lhůtami propadnými a jejich zmeškání nelze prominout. Je tedy pouze na úvaze osoby dotčené úkonem správního orgánu, jaký způsob obrany zvolí, nechá-li však lhůty k podání žaloby projít, neexistuje již žádný prostředek nápravy ani žádná skutečnost, jíž by bylo možno vzít při posuzování včasnosti žaloby v její prospěch v úvahu.

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že napadené usnesení Krajského soudu v Brně je zákonné, kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, žalovaný správní orgán byl úspěšný, v řízení mu však nevznikly prokazatelné náklady přesahující běžný rámec jeho úřední činnosti. Nejvyšší správní soud tak nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. srpna 2015

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu